

Den Haag

ADVIEZEN – Welstands- en Monumentencommissie 2

Gemeente Den Haag, 1 februari 2023

Locatie:

Videoconferentie

Aanwezig:

Karen van Vliet

Joris Molenaar

Frederik Pöl

Plv.Voorzitter

Lid

Lid

Secretaris:

Kirsten van der Plas

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst A voor vaststelling op 1 februari 2023

B. INGEKOMEN BOUWPLANNEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Acaciastraat 115

Wcie 20230201/202220948

Bouwen: het renoveren en vergroten van de woning Acaciastraat 115 door het maken van een dakopbouw met dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Eerder kon de commissie zich een dakopbouw met de gekozen hoofddopzet op deze woning voorstellen maar stemde zij, op onderdelen van de architectonische uitwerking, niet in met het ontwerp. Hoewel in het voorliggende aangepaste ontwerp stappen zijn gezet kan de commissie er niet mee instemmen.

Zij beoordeelt de dakkapellen in het voordakvlak als te fors in relatie tot de bestaande onderliggende gevel. Zij vraagt om de bruto maat af te stemmen op de bestaande onderliggende ramen. Het geleverde mogelijke toekomstbeeld toont aan dat het grote raam in de achtergevel detoneert binnen de algehele gevelcompositie. De commissie vraagt dit raam te versmallen en uit te lijnen met de onderliggende openslaande deuren. In plaats van de twee deuren ter plaatse van het terras kan de commissie zich openslaande deuren voorstellen. Dit zal een meer evenwichtige gevelcompositie opleveren. De commissie kan zich, indien gewenst, het doortrekken van het balkon over de volledige breedte van het pand voorstellen.

Ten aanzien van de detaillering vraagt de commissie om het metselwerk uit de achtergevel geveldiep om te zetten (zie detail A (31) 01). De natuurleien dienen niet met leihaken maar genageld te worden bevestigd. Tevens vraagt de commissie om tekstueel op de tekeningen aan te geven dat het om natuurleien gaat. De commissie beoordeelt het boeiboord van de dakkapel als te fors, deze dient meer ondergeschikt te worden vormgegeven ten opzichte van de bestaande dakrand. Tevens vraagt zij om alle nieuwe dakranden te voorzien van een houten boeiboord met kraallat en zinken kraal. De commissie constateert dat er geen ventilatievoorzieningen zijn getekend. Zij gaat er dan ook vanuit dat de ventilatie zodanig wordt opgelost dat er geen voorzieningen in het zicht zijn. Is dit wel het geval dan dient de ventilatievoorziening verholten te worden opgelost.

2 Ananasstraat 6

Wcie 20230201/202222830

Bouwen: het veranderen en vergroten van de woning Ananasstraat 6 door het wijzigen van de indeling, het maken van een dakopbouw en een trap.

Niet akkoord

Hoewel de commissie zich een dakopbouw op deze woning voor kan stellen en de keuze voor een metselwerk typologie onderschrijft kan zij niet instemmen met het voorstel.

De onderhavige woning is onderdeel van een kopblok dat de overgang vormt van meer kleinschalige woonbebouwing in de Ananasstraat naar grotere eenheden in de Appelstraat en Thorbeckelaan. De luchtlijn van de bestaande geprononceerde dakrand is bepalend en plezierig in het straatbeeld. De continuïteit van deze dakrand is een belangrijke drager. De commissie vraagt dan ook om deze dakrand te handhaven. De voorgestelde metselwerk gevel is hierboven voorstelbaar. In compositie wordt zorgvuldig gerelateerd aan de bestaande onderliggende gevelwand. De commissie vraagt echter om de nieuwe luifel voor wat betreft maat, overstek en vormgeving ondergeschikt aan de bestaande te maken. Deze is te geprononceerd vormgegeven.

Een gevel met een metselwerk uiterlijk – zoals in de bestaande gevelwand - is denkbaar aan de achterzijde. De gevelindeling rechts van de schoorsteen is onvoldoende in balans in relatie tot het algehele ontwerp. De toepassing van één raam zou meer balans opleveren.

De commissie beoordeelt de houten kozijndetaillering in de voorgevel als niet passend in relatie tot de onderliggende bestaande gevelwand, noch herleidend naar de oorspronkelijke slanke kozijndetaillering in staal (donkergroen). In de achtergevel is kunststof voorstelbaar maar is een blokprofiel geëigend. Alle dakranden dienen te worden gemaatvoerd in hoogte en in overstek.

De commissie mist aanzichten van de wacht- en gemetselde zijgevel. Tevens vraagt zij om de kleur- en materialenstaat aan te vullen, deze is onvolledig.

De gevelwand is goed zichtbaar vanaf de hoek Appelstraat/Mient. Bij een volgende behandeling van het plan ziet de commissie graag een tekening van het mogelijk toekomstige eindbeeld van de totale dakopbouw voorgelegd om zich een beeld te vormen van de impact op de directe omgeving.

3 Anna Paulownastraat 36D

Wcie 20230201/202223429

Bouwen/Cultuurhistorie (beginselaanvraag): Het vergroten van de woning Anna Paulownastraat 36D door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota .

Het onderhavige pand betreft een naoorlogse invulling. Dit pand heeft een schaalvergroting ondergaan. Het bestond oorspronkelijk uit twee identieke panden van drie lagen met een plat dak. In deze wijk is op veel plekken sprake van vernieuwingen of aangepaste architectuur die in schaal, structuur en/of materiaalgebruik een afwijkend beeld laten zien maar zich toch zorgvuldig weten te hechten binnen de context. Hoewel van recenter datum sluit het onderhavige pand zorgvuldig aan op de karakteristiek van de gevelwand met een gedrukte begane grond, een beletage, afnemende bouwhoogtes en een mezzanino daarboven. Het nabijgelegen Anna Paulownaplein is waardevol als open plein in een verder sterk verdichte woonwijk. Vanuit dit plein gezien en in relatie tot de directe belendingen is de bestaande hoogte van de doorlopende kroonlijst binnen de gevelwand een belangrijke drager. Behoud hiervan is essentieel.

De meest voorkomende kapvorm in deze wijk is het met pannen gedekte schilddak. De keuze voor een schild is hier dan ook legitiem; het schild voegt zich op een natuurlijke wijze binnen het bestaande kappenlandschap. De commissie beoordeelt de nieuwe verhoudingen en de hiërarchie binnen het algehele gevelontwerp echter als onevenwichtig. Een 'attiek' boven de kroonlijst is mogelijk voorstelbaar maar levert in de nu getekende studies geen prettige verhoudingen binnen de gevelcompositie op. Dat wat wordt toegevoegd luistert nauw in verhoudingen, materialen en detaillering. Tevens is hechting met de bestaande gevelwand in eclectische architectuur met neo-renaissance motieven vanzelfsprekend van belang. Het voorstel hecht zich nu nog onvoldoende binnen de cultuur- en architectuurhistorische waarden van dit beschermde stadsgezicht.

4 Noordeinde 107 en 109

Wcie 20230201/202220222

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen van de winkels Noordeinde 107 en 109 door het maken van een bouwlaag ten behoeve van 2 woningen.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De gevel van de onderhavige panden stamt uit het begin van de 20^e eeuw en wijkt af van de overwegend 19^e eeuwse architectuur binnen de gevelwand. Oorspronkelijk ging het vermoedelijk om twee kappen. Het toevoegen van een kapverdieping over beide percelen bestaande uit een afgeknotte schildkap is hier voorstelbaar evenals de toevoeging van dakkapellen binnen dit schild. Het schild voegt zich op een natuurlijk wijze binnen het bestaande kappenlandschap. De positie en vormgeving van de dakkapellen leidt echter nog niet tot een zorgvuldige indeling van het schild en hechting binnen de historische gevelwand. De commissie kan zich twee dakkapellen voorstellen in een typologie, uit de goot geplaatst en in vormgeving en detaillering zorgvuldig gerelateerd aan de onderliggende bestaande gevel.

De bestaande dakrand betreft geen kroonlijst maar een luifel. De voorgestelde beëindiging van het schild beoordeelt de commissie dan ook als detonerend bij deze architectuur. De commissie vraagt om een meer passende beëindiging te kiezen. De keuze voor een OVH-pan beoordeelt de commissie als te standaard. De pan mag meer nuance hebben. De schoorstenen dienen in metselwerk te worden opgetrokken in plaats van in stuc. Tot slot vraagt de commissie om een volledige kleur- en materialenstaat waarin kleuren nader worden gespecificeerd in kleurcodes.

5 Oosteinde 73

Wcie 20230201/202216202

Bouwen: het bouwen van een nieuwe woning ter plaatse van de woning Oosteinde 73.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota .

Eerder achtte de commissie het principe van de voorgestelde hoofdropzet van de woning voorstelbaar, maar stemde zij niet in met de architectonische uitwerking. In het voorliggende aangepaste ontwerp is een donkere plint toegevoegd en is het raam in de topgevel en zijn de dakkapellen in de rechter zijgevel komen te vervallen. Hoewel de commissie dit in principe als positieve interventies ziet kan zij niet instemmen met het ontwerp.

De benadering is nog altijd onvoldoende alzijdig van karakter. Het nu voorgestelde plan kent veel verschillende en verspreide - niet op elkaar afgestemde - openingen, dit maakt de totale gevelcompositie onrustig. De invulling is pragmatisch en nog te veel vanuit het programma ontworpen. De puien/raamtypologieën dienen in maat en vormgeving zorgvuldiger op elkaar te worden afgestemd. Ook de dakvlakken dienen zorgvuldiger aan elkaar te worden gerelateerd.

De commissie concludeert dat de schoorstenen geen functie hebben. Zij vraagt de schoorsteen te benutten voor de afvoer van de installaties. In het algemeen dient alle techniek (HWA afvoeren ed.) zo veel mogelijk te worden geclusterd en zorgvuldiger te worden geïntegreerd. De commissie vraagt aandacht voor een op elkaar afgestemd kleurenpalet, het contrast is nu te groot.

Bij een volgende behandeling van dit plan krijgt de commissie graag een kloppende situatietekening voorgelegd. De situatie en gevelaanzichten komen nu niet met elkaar overeen.

Als laatste maakt de commissie nogmaals een opmerking over de in het oog springende positie en forse afmeting van de behuizing van de warmtepomp en vraagt zij andere oplossingen te bekijken. Meer inzicht in het inrichtingsplan voor de tuin is in dat kader belangrijk. Dit krijgt de commissie de volgende keer graag voorgelegd.

6 Pijnboomstraat 10B

Wcie 20230201/202223211

Bouwen: het vergroten van het pand Pijnboomstraat 10B door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota .

Hoewel de commissie zich een dakopbouw op dit bouwblok kan voorstellen, stemt zij niet in met de gekozen hoofdvorm en architectonische uitwerking. De typologie van een doorgemetselde gevel is op deze plek niet de juiste. Aan de overzijde is een dakopbouw met een voorschild gerealiseerd. Omwille van een symmetrisch straatprofiel en gezien de rijke bestaande architectuur is een opbouw in de vorm van een voorschild met eventuele dakkapellen voorstelbaar. Deze vorm doet recht aan de context.

Aan de achterzijde is een dakterras denkbaar, de commissie vraagt echter om het hekwerk verder terug te leggen van de dakranden. De impact op het binnengebied is te groot.

De detaillering kan op basis van de voorliggende tekeningen niet worden beoordeeld. Detaillering V1 t/m V6 is niet leesbaar. In het algemeen vraagt de commissie alvast aandacht voor het gevelmateriaal voor de achtergevel. Deze gevel dient van een metselwerk uiterlijk te worden voorzien voor een zorgvuldige aansluiting op de context. Voor de wachtgevel is stuc RAL 7037 geëigend. Het nu voorgestelde plaatmateriaal is te laagwaardig.

7 Spuistraat 62

Wcie 20230201/202211997

Bouwen/Cultuurhistorie: het wijzigen van de begane grond t.b.v. een winkelruimte, alsmede het wijzigen van de 1e en 2e verdieping en het realiseren van 1 extra bouwlaag t.b.v. 3 appartementen ter plaatse van de winkel Spuistraat 62, alsmede het wijzigen van de kozijnen in de voorgevel en het wijzigen van de achtergevel en het realiseren van balkons aan de achterzijde.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

Het pand in de Spuistraat heeft samen met het naastgelegen pand op nummer 64 een geschiedenis waarbij het uiterlijk van de gevel verschillende gezichten heeft gekend. De panden zijn oorspronkelijk als zelfstandige panden gebouwd, maar zijn door gevelaanpassingen eerder bijeen getrokken. De huidige situatie is dat de panden een eigen gevelindeling hebben. Echter, door een reeds vergunde aanvraag die betrekking heeft op het wijzigen van de indeling van de gevel en de pui op de begane grond wordt het pand wederom gelijk getrokken met het naastgelegen buurpand op nr. 64 en ontstaat een soort tweelingpand, met dit verschil dat het buurpand uit drie raamassen bestaat, in tegenstelling tot de twee raamassen van het onderhavige pand.

Onderhavig plan betreft onder andere het maken van een dakopbouw. De commissie heeft eerder een dakopbouw voorstelbaar geacht, maar stemde niet in met de hoofdvorm en de architectonische uitwerking. In het voorliggende aangepaste ontwerp is de opbouw als een zelfstandig dak beschouwd en heeft het schild een hellingshoek van 70 graden. De commissie stemt in met deze hoofdvorm maar kan niet instemmen met de architectonische uitwerking.

De loggia aan de voorzijde is versmald en de pui kent nu de gevraagde driedeling. De commissie beoordeelt de bovenlichten in deze context echter als atypisch en vraagt deze te laten vervallen.

Aan de achterzijde is het karakter van het rondom doorlopende dakschild doorgezet en een aanzet van het schild gemaakt. De commissie beoordeelt de loggia echter als te fors in maat, er blijft te weinig dakvlak over. Voor wat betreft de pui kan zij zich een driedeling voorstellen, bijvoorbeeld met een blind middendeel en twee loopdeuren aan weerszijden hiervan. Een detail van de woningscheiding met de voordeur in de pui op de begane grond is aangevuld en inzichtelijk.

8 Thomsonlaan 30

Wcie 20230201/202215896

Bouwen: het in- en uitwendig veranderen van de woning Thomsonlaan 30.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota .

Eerder kon de commissie zich een dakopbouw op deze woning voorstellen. De commissie juichte de intentie om een kwaliteitsimpuls aan het pand te geven toe. Zij stemde in met het principe van de gekozen hoofdopzet, maar niet met de architectonische uitwerking.

De voorgestelde aanpassingen lossen de destijds genoemde opmerkingen zorgvuldig op. De achtergevel is meer in balans. De detaillering van de dakkapellen in de opbouw is aangepast hetgeen tot een meer bescheiden oplossing leidt. De dakkapellen zijn slanker gedetailleerd en verhouden zich meer bescheiden, minder nadrukkelijk tot de onderliggende gevel. De samenhang van de dakkapellen en uitbouw is nu ook versterkt door de omlijsting van de uitbouwoverstek gelijk te trekken met de omlijsting van de dakkapellen. Het groene dak en de zonnepanelen vallen nu achter de opstand aan de voorzijde en zijn daarmee uit het zicht van de openbare straat gepositioneerd.

De aanpassingen aan de voorzijde zijn qua uiterlijk zoveel mogelijk in lijn met de oorspronkelijke situatie en architectuur van het bestaande pand binnen dit nog redelijk gave ensemble. Ten aanzien van het kleurgebruik van de kozijnen en raamhout aan de voorzijde zijn de kozijnen in een groene kleurstelling en het raamhout in een witte kleurstelling voorgesteld zoals leidend is in het ensemble. De detaillering en kleuren- en materialenstaat zijn aangevuld en akkoord.

De commissie gaat ervanuit dat de steenstrips van een keramisch materiaal zijn, afgestemd op de oorspronkelijke bakstenen van de metselwerk gevel, wat betreft de kleur, het formaat en verband van het metselwerk en het type en de kleur van de voeg.

9 Westduinweg 196B en 200

Wcie 20230201/202215484

Bouwen (beginselaanvraag): het veranderen van de woningen Westduinweg 196B en 200 door het plaatsen van een bouwlaag ten behoeve van een nieuwe woning.

Niet akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota .

Eerder kon de commissie zich een dakopbouw op deze woning voorstellen en stemde zij in met de gekozen hoofdopzet, zij kon echter niet instemmen met de architectonische uitwerking. In het voorliggende aangepaste ontwerp is grotendeels tegemoetgekomen aan de eerder gemaakte opmerkingen. De compositie van de voorgevel is autonoom en rustiger. In het verlengde van de portiek zijn de gevelopeningen komen te vervallen en is een verbijzondering in het metselwerk geïntroduceerd. Dit draagt positief bij aan meer rust binnen de gevelcompositie.

Op detailniveau heeft de commissie echter nog opmerkingen. De beëindiging mag rustiger, meer terughoudend worden vormgegeven. De beëindiging van de bestaande portiek in natuursteen kan wellicht tot inspiratie dienen. De commissie vraagt om zorgvuldiger af te stemmen op het bestaande kleurenpalet. Dit luistert nauw. Tevens vraagt zij aandacht voor de zijgevels. De as A gevel wordt een zichtgevel, deze dient dan ook van een metselwerk uiterlijk te worden voorzien.

Karen van Vliet

Plv. voorzitter Welstands- en Monumentencommissie